

Talouden sopeuttamisohjelman laatiminen vuosille 2024-2025

Kaupunginhallitus 18.09.2023 § 240

Valmistelija kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Ylivieskan kaupunginhallitus on antanut 28.8.2023 § 219 päätöksellään talousarvion 2024 ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laatimisohjeen. Vuoden 2024 taloudellisen toiminnan raami on laskettu siten, että tuloslaskelma osoittaa tilikauden tulokseksi -66 755 euroa. Tämän asian käsittelyn jälkeen on tullut uutta tietoa vuoden 2024 valtionosuuksista ja niiden oikaisuista mm. hyvinvointialueuudistuksesta johtuen. Ylivieskan osalta valtionosuudet vähentyvät ennakoidusta 1,1 miljoonaa euroa. Tämän jälkeen vuoden 2024 talousarviokehys on 1,2 miljoonaa euroa negatiivinen. Todennäköistä myös on, että yleisen taloudellisen tilanteen kiristytessä miinus kasvaa.

Ylivieskan kaupungin vuoden 2022 tilinpäätöksessä saatiin katettua pitkäaikainen alijäämä taseessa. Tällä hetkellä taseessa on ylijäämää 1,9 miljoonaa euroa, ja tase tulee vahvistumaan jonkin verran 2023 tilinpäätöksen myötä. Kuitenkin jo yksi merkittävästi huonompi tilivuosi voi viedä taseen uudestaan alijäämäiseksi, esimerkiksi tilivuoden 2018 tappio oli -7,3 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 tilikauden tappio oli -5,4 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksien väheneminen hyvinvointialueuudistuksen johdosta on pysyvää eikä korjaannu vuoden 2025 aikana. Maan hallitus on käynnistänyt valtionosuusjärjestelmän uudistamisen, jonka olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Ei ole kuitenkaan oletettavaa, että uudistus toisi helpotusta Ylivieskan kaupungin taloustilanteeseen. Näiden tietojen valossa on syytä käynnistää talouden sopeuttamisohjelman laatiminen vuosille 2024-2025.

Jotta kaupunginhallituksen 28.8.2023 talousarvioraamipäätöksen mukaiseen tavoitteeseen päästään, tulee taloutta ja toimintaa sopeuttaa vuositasolla 1,2 miljoonan euron edestä. Talouden sopeuttaminen voi tarkoittaa menojen vähentämistä tai tulojen lisäämistä. Toimintoja tulee tarkastella uudelleen ja järjestää entistä tehokkaammalla tavalla huomioiden muuttuvat palvelutarpeet. Kaikki ne palvelut, jotka ylittävät lakisääteisen tason, tulee tarkastella. Kaupunginvaltuuston hyväksymän kiinteistöstrategian mukaisia linjauksia tulee edistää. Sopeuttamistoimet koskevat kaikkia kaupungin toimialoja.

Henkilöstön näkökulmasta sopeuttamisohjelmassa huomioitavat toimenpiteet voivat ensisijassa mahdollisesti tarkoittaa tehtävänkuvien tai toimipisteiden muutoksia. Mikäli henkilön palvelussuhde päättyy eläkkeelle siirtymisen tai irtisanoutumisen vuoksi, tarkastellaan tehtävän järjestäminen uudelleen. Määräaikaiset palvelussuhteet voivat päättyä määräaikaisuuden päättyessä. Viimesijassa kyseeseen voi tulla henkilön irtisanominen tai osa-aikaistaminen tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla. Asiat tarkentuvat valmistelun edetessä. Henkilöstöltä ja kuntalaisilta pyydetään aloitteita ja ideoita sopeuttamistoimiin, niitä voi antaa myös anonyymisti. Kaupungin henkilöstölle on järjestetty tästä asiasta info-tilaisuus to 14.9.2023.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää:
1) käynnistää sopeuttamisohjelman laatimisen esittelytekstissä ilmenevillä

periaatteilla ja tavoitteilla vuosille 2024-2025,
2) ja sen johdosta käynnistää koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut.
3) Sopeuttamisohjelman tulee olla kaupunginvaltuuston käsiteltävänä yhdessä vuoden 2024 talousarvion kanssa.

Asian käsittely Sivistysjohtaja Kai Perttu saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Asiantuntijana kuultiin talousjohtaja Joonas Yliluomaa.

Tapani Uusikylä esitti, että pidetään kaupunginhallituksen iltakoulu. Iltakoulun ajankohdaksi sovittiin maanantai 2.10.2023 klo 12-14.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 16.50 – 17.06.

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 305

Valmistelija talousjohtaja Joonas Yliluoma

Kaupungin talouden sopeutusohjelma on liitteenä. Siitä on pyydetty toimielinten lausuntoja, jotka ovat luettavissa toimielinten pöytäkirjoista kaupungin internet-sivuilla. Kuntalaisilla on myös ollut mahdollisuus kommentoida sopeutusohjelmaa palautelomakkeen avulla. Toimielinten lausunnot ja saapuneet kuntalaispalautteet on esitetty luottamushenkilöille kaupunginvaltuuston iltakoulussa 20.11.2023.

Henkilöstön muutosneuvottelut on käynnistetty yhteistoimintaryhmässä 25.9.2023.

Sopeutusohjelman laatimisen jälkeen on käynyt selväksi, että kaupungin taloustilanne tulee lähivuosina heikentymään entisestään valtionosuuksien lisäleikkausten vuoksi, joten lähitulevaisuudessa jouduttaneen pohtimaan edelleen lisäsopeutustoimia. Tästä näkökulmasta ohjelman euromääräisten sopeutustavoitteiden saavuttaminen on välttämätöntä.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää esittää liitteenä olevan sopeutusohjelman 2024-2025 kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Asian käsittely Asiantuntijana kuultiin talousjohtaja Joonas Yliluomaa.

Asian käsittelyssä olivat läsnä elinvoimajohtaja Juho Niemelä, vs. tekninen johtaja Risto Suikkari, hyvinvointijohtaja Joose Kemppainen ja sivistysjohtaja Kai Perttu.

Keskustelun aikakana Taina Laakkonen antoi pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosesityksen:

Aurauksen perusteita ei muuteta ennen kuin korvaava malli on selvillä. Tarmo Hirvelä kannatti Laakkosen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on annettu pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten on äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotus äänestämisestä kättennostolla hyväksyttiin yksimielisesti. Kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen puolesta äänestivät Sorvisto,

Haapakoski, Häggman, Jaatinen, Löytynoja, Uusikylä ja Alanen.
Laakkosen muutosesityksen puolesta äänestivät Laakkonen ja Hirvelä.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen päätökseksi tulleen kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen äänin 7-2:

Kaupunginhallitus päättää esittää liitteenä olevan sopeutusohjelman 2024-2025 kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus 11.12.2023 § 330
1683/00.01.02.02/2023

Valmistelija

kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Ylivieskan kaupungin kulut yksityisteiden auraamisesta ja avustuksista ovat olleet vuoden 2022 tilinpäätöksessä n. 353 000 euroa. Nyt sopeuttamishjelmassa esitetään, että siirtymällä avustusperusteiseen järjestelmään säästö koko kalenterivuoden osalta olisi 150 000 euroa. Taloussuunnitelmavuosille yksityisteiden kunnossapitoon on varattu yli 200 000 euron määräraha vuosittain. Vuoden 2024 osalta säästösumma on pienempi, koska uuden avustusjärjestelmän esitetään tulevan voimaan vasta talvikauden 2024–2025 alkaessa.

Suurin osa yksityisteihin kohdennetusta resurssista on mennyt yksityisteiden talvikunnossapitoon, mutta pieni osa on ollut jaettavana avustuksina kesäkunnossapitoon (mm. sorastukset ja raivaukset). Kesäavustusta on jaettu sekä järjestäytyneille tiekunnille että sopimusteille ja järjestäytymättömille ns. omille teille.

Yksityisteiden talvikunnossapidon järjestäminen nykyisellä mallilla on ollut haastavaa. Teknisten palvelujen lautakunta on kilpailuttanut yksityisteiden talvikunnossapidon kaluston kesällä 2023. Kilpailutuksessa saatiin kaksi tarjousta. Urakoitsijoita tarvittaisiin 9–10. Tämän jälkeen lautakunta on päättänyt kyselemällä lähestyä urakoitsijoita ja saada tällä tavoin heidän kanssaan sopimus talven 2023–2024 talvikunnossapidosta. Tämän talven työt ovat järjestyneet, vaikka toinen kilpailutukseen osallistunut urakoitsija on vetäytynyt sopimuksesta kunnossapitokauden jo alettua. Tämän tyyppinen hankintamenettely ei ole hankintalain mukainen ja aiheuttaa pitkällä aikavälillä kustannusten nousua. Yksityisteiden talvikunnossapidon kalustovaatimukset ovat olleet traktori ja valo katolla, myös työturvallisuuteen liittyvät seikat on tullut huomioida. Kuntamaisemavertailun mukaan vuoden 2018 tilinpäätöksessä yksityisteiden kunnossapitoon on mennyt 8,9 eur/asukas ja vuoden 2022 tilinpäätöksessä vastaava kustannus on 24,8 eur/asukas (kustannusten jakajana on käytetty koko kaupungin asukaslukua).

Esittelijä

kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää liitteenä olevan sopeuttamishjelman 2024-2025 kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi sillä lisäyksellä, että kohta Yksityisteiden talviaurausperusteiden muuttaminen toimenpiteen selitys muutetaan muotoon Muutetaan järjestelmä avustusperusteiseksi syksystä 2024 alkaen. Tekninen lautakunta määrittelee avustusperiaatteet määrärahan puitteissa, mallina esimerkiksi Alavieskan kunnan avustusperiaatteet. Tarvittaessa koordinoidaan muutosvaiheessa tiekuntien ja urakoitsijoiden kohtaantoa.

Asian käsittely

Keskustelun aikana Tanja Laakkonen antoi pohjaehdotuksesta poikkeavan

vastaesityksen:

Yksityisteiden aurasperusteiden muuttaminen jätetään sopeuttamisohjelman ulkopuolelle ja säilytetään ennallaan.

Laakkosen esitys raukesi kannattamattomana.

Merk. Paula Haapakoski poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 8.31.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merk. tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksen jälkeen.